

V Bruseli 30. júla 2021
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2021/0239(COD)

10286/21
ADD 3

EF 224
ECOFIN 661
DROIPEN 119
ENFOPOL 256
CT 92
FISC 107
COTER 82
CODEC 1001

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	SWD(2021) 191 final
Predmet:	PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU Sprievodný dokument k balíku opatrení v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorý zahŕňa: Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RAY o mechanizmoch, ktoré majú členské štáty zaviesť na predchádzanie využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa zrušuje smernica (EÚ) 2015/849 Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa zriaďuje Európsky úrad pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1093/2010, (EÚ) č. 1094/2010 a (EÚ) č. 1095/2010 Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov a určitých kryptoaktív

Delegáciám v prílohe zasielame dokument SWD(2021) 191 final.

Príloha: SWD(2021) 191 final

V Bruseli 20. 7. 2021
SWD(2021) 191 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU

Sprievodný dokument

**k balíku opatrení v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu,
ktorý zahŕňa:**

**Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o predchádzaní
využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania
terorizmu**

**Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o mechanizmoch, ktoré
majú členské štáty zaviesť na predchádzanie využívaniu finančného systému na účely
prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa zrušuje smernica (EÚ)
2015/849**

**Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa zriaďuje
Európsky úrad pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a
ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1093/2010, (EÚ) č. 1094/2010 a (EÚ) č. 1095/2010**

**Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o údajoch
sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov a určitých kryptoaktív**

{COM(2021) 420 final} - {SEC(2021) 391 final} - {SWD(2021) 190 final}

Súhrnný prehľad
Posúdenie vplyvu balíka legislatívnych návrhov Komisie týkajúcich sa boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorý zahŕňa: návrh nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, návrh na zmenu smernice 2015/849 o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Úrad EÚ pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.
A. Potreba konať
Prečo? Aký problém sa rieši?
Napriek nedávnym revíziám smernice o boji proti praniu špinavých peňazí boli zistené tri problémy: nedostatok jasných a konzistentných pravidiel, nejednotný dohľad na vnútornom trhu a nedostatočná koordinácia a výmena informácií medzi finančnými spravodajskými jednotkami (FIU). Odkazuje sa na správu „ <i>post mortem</i> “ z roku 2019 o nedávnych prípadoch prania špinavých peňazí v EÚ [COM(2019) 373 final]. Pokiaľ ide o pravidlá, upozorňuje sa na absenciu limitov pre hotovostné operácie, ako aj vplyvy, ktoré má táto absencia na zmierňovanie vysokého rizika prania špinavých peňazí vyplývajúceho z vysokých hotovostných platieb; ďalšie oblasti, na ktoré sa poukazuje a v ktorých by mohla byť prospešná väčšia harmonizácia, zahŕňajú okrem iného rozsah subjektov, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí, a náležitú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi. Súčasný prístup k tretím krajinám má obmedzenú účinnosť. Pokiaľ ide o dohľad, účinnosť presadzovania predpisov sa v jednotlivých členských štátoch líši, a to z dôvodu rozdielov v zdrojoch a postupoch. Finančným spravodajským jednotkám v súčasnosti chýbajú spoločné metódy a harmonizované vzory, čo bráni spoločnej analýze a má za následok neoptimálne odhaľovanie transakcií a činností potenciálne súvisiacich s práním špinavých peňazí a financovaním terorizmu. Súčasný prístup k cezhraničnej identifikácii držiteľov bankových účtov nie je účinný.
Čo sa od tejto iniciatívy očakáva?
Cieľom je posilniť preventívny rámec boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v EÚ tak, že sa odstránia súčasné medzery, ktoré páchatelom trestnej činnosti umožňujú zneužívať finančný systém EÚ na pranie svojich príjmov z nezákonnej činnosti alebo ktoré umožňujú financovanie teroristických činností. Očakáva sa, že opatrenia na legislatívnej aj štrukturálnej úrovni prinesú tento výsledok:
- Jasnejším súborom pravidiel vrátane priamo uplatniteľných ustanovení sa zabezpečí jednotnejšie uplatňovanie rámca. Zabezpečí sa tak jednotnejší prístup k tým subjektom, ktoré sú povinné uplatňovať pravidlá v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v celej EÚ, ako aj k opatreniam, ktoré musia zaviesť popri zavedení stropu pre hotovostné platby v EÚ. - Vytvorením Úradu EÚ pre boj proti praniu špinavých peňazí sa zlepší dohľad a podporí sa spolupráca medzi FIU.
Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ?
V balíku opatrení v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí z roku 2019, ktorý prijala Komisia, sa poukázalo na to, ako dokážu páchatelia trestnej činnosti zneužívať rozdiely medzi režimami členských štátov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Vzhľadom na cezhraničnú povahu mnohých prípadov prania špinavých peňazí a financovania terorizmu je na predchádzanie týmto trestným činom nevyhnutná dobrá spolupráca medzi vnútroštátnymi orgánmi dohľadu a FIU. Mnohé subjekty, na ktoré sa vzťahujú povinnosti v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí, vykonávajú cezhraničné činnosti, pričom rozdielne prístupy vnútroštátnych orgánov dohľadu a FIU im bránia v dosahovaní optimálnych postupov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu na úrovni skupiny. Na riešenie týchto cezhraničných problémov a maximalizáciu kapacity finančného systému EÚ v súvislosti s predchádzaním praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a ich odhaľovaním je potrebná lepšia koordinácia na úrovni EÚ vrátane zložky priameho dohľadu EÚ nad najrizikovejšími subjektmi.
B. Riešenia
Aké legislatívne a nelegislatívne možnosti politiky sa zvažovali? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Prečo?
Pokiaľ ide o pravidlá v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, okrem základného scenára (minimálne zmeny v súčasnej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí) možnosti zahŕňajú priamo uplatniteľné a harmonizovanejšie pravidlá týkajúce sa len subjektov, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy, alebo aj orgánov dohľadu a FIU. V oblasti dohľadu základný scenár spočíva v obmedzenej koordinácii boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorú vykonáva Európsky orgán pre bankovníctvo, tak ako v súčasnosti. Kompromisnou možnosťou je vytvoriť na úrovni EÚ právomoci nepriameho dohľadu (orgán EÚ na vykonávanie dozoru nad vnútroštátnymi orgánmi dohľadu) a ďalšou možnosťou je vytvoriť aj priamy dohľad na úrovni EÚ nad niekoľkými najrizikovejšími subjektmi; poslednou možnosťou je priamy dohľad EÚ nad všetkými povinnými subjektmi. Pokiaľ ide o FIU, okrem základného scenára neformálnej koordinácie medzi vnútroštátnymi FIU je jednou z možností vytvorenie koordináčného a podporného mechanizmu pre FIU na úrovni EÚ. Ďalšou možnosťou je vytvoriť jednu FIU EÚ, ktorá by nahradila vnútroštátne FIU.

Vybrali sa tieto možnosti: súbor harmonizovanejších pravidiel v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu vrátane harmonizovanejšieho súboru subjektov, na ktoré sa vzťahujú požiadavky v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, harmonizovanejších požiadaviek, ktoré musia uplatňovať, a stropu vo výške 10 000 EUR na hotovostné platby v EÚ; orgán dohľadu EÚ v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu s nepriamymi právomocami dohľadu nad všetkými subjektmi, na ktoré sa vzťahujú požiadavky v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, a právomocou priameho dohľadu nad vybranými najrizikovejšími subjektmi vo finančnom sektore; koordinačný a podporný mechanizmus na úrovni EÚ pre FIU začlenený do tej istej agentúry EÚ ako orgán dohľadu; prepojenie vnútroštátnych registrov bankových účtov a systémov vyhľadávania údajov.

Kto podporuje ktorú možnosť?

V rámci verejnej konzultácie bolo prijatých 202 odpovedí, pričom 99 % respondentov vyjadrilo názor, že na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sú potrebné ďalšie opatrenia. Za najúčinnnejšiu možnosť sa považovali opatrenia na úrovni EÚ. Všetky kategórie zainteresovaných strán podporujú harmonizovanejšie pravidlá vrátane harmonizovanejšieho súboru povinných subjektov (76 %), harmonizovanejších požiadaviek, ktoré musia uplatňovať (67 %), a limitov pre hotovostné platby (55 %). Pokiaľ ide o orgán dohľadu EÚ, 55 % respondentov uprednostňuje, aby sa vzťahoval na všetky subjekty, či už okamžite alebo postupne – priebežným zvyšovaním počtu subjektov, ktorých sa dohľad bude týkať (keďže zainteresované strany mimo finančného sektora sú zdržanlivejšie). Väčšina zainteresovaných strán podporuje rozsiahle právomoci mechanizmu FIU – od vypracúvania vzorov (57 %) cez posudzovanie trendov a rizík (62 %) až po podporu spoločných analýz (57 %).

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Hlavným prínosom uprednostňovaných možností je väčšia účinnosť a efektívnosť rámca EÚ v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu vďaka jednotnejšiemu uplatňovaniu a presadzovaniu predpisov, pričom tieto ciele by posilňovali, koordinovali a podporovali štruktúry na úrovni EÚ. Obmedzia sa tak možnosti páchatelov trestnej činnosti zneužívať rozdiely v regulácii medzi členskými štátmi a zabezpečí sa lepšia ochrana nášho finančného systému a hospodárstva. Účinnnejším prístupom k tretím krajinám by sa malo znížiť zaťaženie hospodárskych subjektov, keďže pravidlá, ktoré sa majú uplatňovať, budú inteligentnejšie a posilnené kontroly budú vyhradené len pre rizikové situácie. Prepojenie registrov bankových účtov v celej EÚ by urýchlilo prístup k informáciám o bankových účtoch a uľahčilo cezhraničnú spoluprácu medzi FIU a inými príslušnými orgánmi. Obmedzenie hotovostných operácií na platby do 10 000 EUR výrazne odradí od prania špinavých peňazí, pričom nebude mať vplyv na finančné začlenenie.

Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Hlavnými nákladmi sú náklady na vytvorenie a prevádzku nového Úradu EÚ pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (regulačná agentúra). Za predpokladu, že počet zamestnancov pri plnej prevádzke by zodpovedal 250 ekvivalentom plného pracovného času, ročné náklady by boli rádovo 40 miliónov EUR. Predpokladá sa, že viac ako polovicu týchto nákladov možno pokryť odvodom subjektov finančného sektora, na ktoré sa vzťahuje tento rámec.

Náklady vzniknú aj subjektom súkromného sektora, na ktoré sa rámec boja proti praniu špinavých peňazí začne po novom vzťahovať. Ide najmä o určité typy poskytovateľov služieb virtuálnych aktív a platformy hromadného financovania. Tieto náklady sa budú týkať najmä nábory a odbornej prípravy zamestnancov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ako aj získania vhodných IT aplikácií. Určitým subjektom, na ktoré sa vzťahuje rámec boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, vzniknú náklady na príspevky pre Úrad pre boj proti praniu špinavých peňazí. Presné náklady pripadajúce na každý subjekt budú závisieť od počtu subjektov, ktoré budú musieť prispievať (stanoví sa to v následnom delegovanom akte).

Prepojenie centralizovaných registrov bankových účtov a systémov vyhľadávania údajov so sebou prinesie náklady tak na zriadenie systému, ako aj na jeho údržbu. Na základe nákladov vzniknutých v súvislosti s inými systémami EÚ sa náklady na budúcu platformu prepojenia predbežne odhadujú približne na 2 000 000 EUR.

Aký bude vplyv na podniky, MSP a mikropodniky?

Finančné inštitúcie, ktoré pôsobia cezhranične, budú profitovať z jasnejších a jednotnejších pravidiel v celej EÚ, čo povedie k zníženiu nákladov na dodržiavanie predpisov. Okrem toho zaznamenajú harmonizovanejšie postupy a lepšiu komunikáciu medzi vnútroštátnymi orgánmi dohľadu a FIU, pričom niektoré budú musieť komunikovať len s jedným orgánom dohľadu EÚ. Ostatné povinné subjekty by mali zaznamenať zlepšenú kvalitu dohľadu a lepšiu spätnú väzbu od FIU. Malými a strednými podnikmi, na ktoré sa vzťahuje rámec boja proti praniu špinavých peňazí, sú najmä nefinančné podniky vrátane notárov, realitných agentov, účtovníkov a iných. V súčasnosti zohrávajú pri odhaľovaní prania špinavých peňazí a financovania terorizmu len obmedzenú úlohu. Zlepší sa ich informovanosť o praní špinavých peňazí a financovaní terorizmu, ako aj úroveň dohľadu s cieľom zabezpečiť, aby uplatňovali opatrenia v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

Vďaka tejto iniciatíve by sa mal zvýšiť počet podozrivých transakcií, ktoré nahlasujú.
Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?
Takýto negatívny vplyv sa nepredpokladá. Niektoré vnútroštátne orgány dohľadu, ktoré v súčasnosti vykonávajú dohľad nad subjektmi, ktoré budú presunuté pod dohľad vykonávaný orgánom dohľadu EÚ, môžu dosiahnuť určité úspory.
Očakávajú sa iné významné vplyvy?
Hlavným očakávaným významným vplyvom je zníženie miery prania špinavých peňazí a financovania terorizmu v EÚ. Europol odhadol celkovú hodnotu neodhaleného prania špinavých peňazí a financovania terorizmu na výrazne viac ako 100 miliárd EUR ročne. Zlepšený preventívny rámec môže pomôcť znížiť tento objem tak, že obmedzí možnosti, ktoré majú páchatelia trestnej činnosti k dispozícii. To môže znamenať významný prínos z hľadiska spoločenského blahobytu. Lepšie odhaľovanie bude mať okrem toho pozitívny vplyv aj na prípady, ktoré sa vyšetrujú a stíhajú, s čím by mala byť spojená vyššia pravdepodobnosť, že sa daný majetok spätne získa, čo bude prínosom pre nás všetkých.
D. Nadväzné opatrenia
Kedy sa táto politika preskúma?
V doložke o preskúmaní zahrnutej v budúcom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí sa bude vyžadovať hodnotenie do 5 rokov od začatia uplatňovania. V rovnakom čase sa preskúma aj Úrad pre boj proti praniu špinavých peňazí, ak bude v tom čase vykonávať svoju činnosť aspoň dva roky.